

A NÉMET JUHÁSZKUTYA – MINT HASZNÁLATI KUTYA – FAJTAJEGYEI ÉS A FAJTAKIÁLLÍTÁSOK JELENTŐSÉGE A FAJTA SZÁMÁRA

Heinz Scheerer
Szövetségi tenyésztési felügyelő 2002-2006
A von Hühnegrab kennel tulajdonosa

A mi fajtánk, a német juhászkutya továbbra is világszerte a legjelentősebb használati kutya fajta, melynek története mindannyiunk számára jól ismert. Különböző német őrző és pásztor kutya fajtákból sikerült alapítóinak olyan előfeltételeket teremteni, amelyekből elődeink a jelenlegi megjelenésű kutyát kitenyészthették. Max von Stephanitz lovaskapitány a standard munkájában már több mint 100 évvel ezelőtt megmutatta az utat. A fajta sikerének az volt a kulcsa, hogy az egyesület mindenkori elnökei a történelem legkülönbözőbb helyzeteiben az egyesület alapítójának vizionárius irányelveitől soha nem tértek el.

Az egyesületi cél szerint a mi feladatunk nem egy babaszerű szépség, hanem – szerényen és egyszerűen – az olyan kutyák tenyésztése, amelyeknek az anatómiai felépítésük a kívánt optimális temperamentum és karakter alapján olyan kvalitásokat mutatnak be, és ezek elsősorban a használatot szolgálják. Stephanitz szerint a német juhászkutya értékelésének tájékoztatást kell adnia a használati értéket szolgáló anatómiai felépítésről.

A fajtakiállítások jelentősége:

A fajtakiállításoknak az egyes fajtatenyésztő egyesületekben különböző jelentőségük van. Sok fajta számára egy kiállítási minősítés egyszeri odaítélése az egyedüli feltétele a kutyák tenyésztésbe vételének. Más fajtaegyesületek a tenyésztésbe vétel feltételeként ezen túlmenően specifikus egészségügyi vizsgálatokat követelnek. További fajták, például a vadász használati kutya fajták és a szolgálati használati kutya fajták számára ezen túlmenően fontos az igazolt kiképzési kritérium. A mi fajtánk számára ennek a jelentése az értékelés sorrendjében:

- Fajtára jellemző karakter a kiképzési kritériumok által igazolva.
- Individuális egészség és örökölt egészség.
- Fajtára jellemző megjelenés.

Ez utóbbi a fajtakiállításon kerül igazolásra és annak ezen szemlélet tartalmát kell képeznie. A fajtakiállításokat szépségkiállításoknak is tekintik, amiket körülbelül 200 évvel ezelőtt Angliában vezettek be.

Pontosan definiált fajták még nem léteztek, vagy ebben az időben keletkeztek, így a legtetszetősebb állatok változó kritériumok szerint kerültek díjazásra. Később kialakultak az úgynevezett egyedi kiállítások, amelyeken – mint a ma szokásos kiállítások elődein – a fajta legszebbjeit választották ki.

A 19. század végén, tehát a fajtánk keletkezésének idején, Németországban is kedvelték a kutyakiállításokat. Az Angliából származó fajták igen népszerűek voltak. A kiállított állatok, – a kutyák – gyakran vagy túlnyomó részben a magasabb társadalmi osztályok tulajdonában voltak. Így aztán az ebben az időben keletkezett Németországban tenyésztett új kutyafajták elfogadása megnehezült. Különösen vonatkozott ez a mi fajtánkra, a német juhászkutyára, amely még távolról sem mutatta a mai megjelenését. A kutyák a túlnyomóan szürke, sárga, barna, cifrás szőrzetük által az akkor uralkodó társadalmi vélemény számára egyszerűen nem voltak elég nemesek, kiváltképp azért nem, mert ismert volt, hogy a tenyésztés alapját falusi környezetből származó használati kutyák képezték.

Az, hogy az elfogadást milyen gyorsan értük el a karakter és a megjelenés összeegyeztetésére irányuló állhatatos törekvésünkkel, már ismert és ez még ma is büszkeséggel tölt el bennünket.

A fajtakiállítások szervezése:

A fajtakiállítások szervezését Németországban az SV tenyészrendezvény rendtartása szabályozza.

Megkülönböztetünk:

- Utódkiállításokat, amelyek rendszerint a legtöbb fajtakiállítás elején vannak
- Helyi szervezeti fajtakiállításokat
- Országos tartományi szervezeti fajtakiállításokat,
- Szövetségi győztes fajtakiállítást.

Ugyanebben a tagozódásban speciálisan, a fiatal SV tagok kiállítások iránti lelkesedésének felkeltésére, fiatal kutyavezetők számára – helyi szervezetitől szövetségi szintig – fajtakiállítások kerülnek megrendezésre.

A fajtakiállítások feladatai:

- A fajta fenntartásához, illetve tenyésztési javításához való hozzájárulás.
- A fajta nyilvános bemutatása.
- Felismerés és publikáció a populáció pillanatnyi helyzetéről.
- A tagok sportszerű becsvágyának teljesítése.

A küllembírók feladatai:

Az optimális értékbemutató kiemelésére a fajtakiállítások úgy vannak összeállítva, hogy azokon a kutyák minőségi, vagyis tenyészértéke a minősítések és a helyezések fokozatában kivehető legyen. A kutyák kiállításra történő alapos előkészítésének – ugyanúgy mint a motivált bemutatásnak – a kiállítás alatt kihatása van a helyezésre. Ezért a küllembírói kollégium munkájának szolidárisan erre az igényre kell központosítva lennie. A küllembírók feladatai az SV bírói rendtartásából adódnak. Azoknak, akik SV küllembírónak jelentkeznek nem csak igazoltan sikeres tenyésztőknek kell lenniük, hanem helyi és a tartományi területen felelős tevékenységet szabnak alapfeltételül. Ezen túlmenően a jelentkezőktől – éppen a kutyáknak az értékelést befolyásoló karaktervizsgálata érdekében – némi tapasztalatot követelnek meg a kutyák képzése és vezetése terén teljesítmény rendezvényeken.

Értékelési kritériumok:

Mint ismeretes, sokféle értékelési kritérium létezik és egzakt módon mérhetőek. Mint például sok versenyen manapság már célfotót használnak, stb. Az esztétikai jellegű teljesítmények mérése az értékelő optimális szakismeretét követeli meg, valamint az abszolút elfogulatlanságot az minősítés és besorolás meghatározása során. Ennek ellenére egy egzakt módon nem mérhető bírói ítélet esetén nem zárható ki, hogy ténylegesen jó szándékú, ám a tudat alatt létező személyes rokonszenv által vezérelt helytelen döntés születik. Mindenki ismer a sportban párhuzamosságokat a bírói ítéletekben.

A történelemből ismert, hogy fontos előírások a kutyák fajtakiállításai számára a lényegesen korábban jelen lévő ló bemutatókból lettek kölcsön véve. Valamennyi szakkifejezés a lótenyésztésre támaszkodik. Ez a mi fajtánk értékelése szempontjából annál is inkább érthető, mivel a fajta alapítója lovaskapitányként annak idején egy magasan képzett lovas szakember volt.

Állásban bíráló:

Tulajdonképpen nem egyszerű egy kutyát – a mi esetünkben egy speciálisan ügető felépítéssel rendelkező fajtát – kiállítani. A kiállítás fontos részére, az állásvizsgálatra semmilyen formában nincs predesztinálva. A kutya – egyebek között a lapockacsont és test között hiányzó ízület miatt – egyáltalán nem alkalmas a bemutatásra. Ez patások esetében az álló helyzet megtartásában hosszú időn keresztül lehetséges.

A ló a merev csontváza, a könyök és térdízület speciális kiképzése alapján hosszú időn keresztül tehermentesítve tud állni és a fizikális állapotától függetlenül bemutatható, így az értékelőnek ideális tanulmányozási lehetőséget kínál.

Ezen túlmenően a ló és a kutya közti eltérő testtömeg-középpont – különösen az ügetőhöz viszonyítva – döntő jelentőségű. A ló esetében a teljes test súlypontja közelebb van az elejéhez mint a hátuljához, ami miatt az első rész jelentősen nagyobb mértékben terhelődik és már csak emiatt is lehetséges az optimális állás. Ismert, hogy a lovak állva tudnak aludni, vagy az, hogy öregkorban már egyáltalán nem fekszenek le. A kutya test-súlypontja, bár fajták szerint különböző, de lényegesen a lóé mögött van, körülbelül a nyolcadik és a kilencedik bordaköz vonalába esik.

Még a legerősebb kutyafejj sem hasonlítható össze a lófej súlyával. A ló különösen hosszú nyaka valamint egyéb anatómiai összefüggések ugyancsak okozatiak. Ez az adottság azt feltételezi, hogy kutya esetében az első végtagok álláskor és mozgáskor kevésbé lesznek megterhelve mint a lovak esetében. Ez jelentősen megnöveli a fordulékonyágát azonban megnehezíti az általunk kívánt állásvizsgálat teljesítését.

A kutya ízületei olyan mozgékonyak, hogy nincs kedve sokáig állni, felegyenesedett, előre nyújtott nyakkal pedig egyáltalán nincs. Állás közben még egy fegyelmezett kutya is hajlamot mutat a leülésre vagy a lefekvésre, még a ringben történő állásvizsgálat közben is. Pontosan amiatt, hogy sokoldalúbban mozgékony, mint egy ló, a kutya számára az állás önmagában is jelentős izommunka, amely során minden testrésze igénybevételre kerül.

Az állásvizsgálatra vonatkozó adataiban a fajta alapítója jó tanácsokat ad, amikor megköveteli, hogy a kutyát egyenletes, természetes, mind a négy lábat érintő súlyeloszlással kell bemutatni. A nem természetes, hátrafelé erősen kihúzott lábakat el kell utasítani.

Pontosan ez a végre már lecsengő divatjelenség értékelte le a fajtánkat kutyaszakértők és laikusok esetében, és rontotta le a szimpátiát. Azonban a természetellenes állása által – amit fényképeken is terjesztettek – gyenge hátsólábú, extrémül lejtő felsővonalú kutya látszatát formálták. Részben még most is rossz elnézni, ahogy némelyik kutyavezető a kutyát hogyan állítja be az állásban bírálat alatt.

A hátsó végtagot annyira hátrahúzzák, hogy a hátsó lábközép már nem egyenesen, hanem ferdén áll. A vezető lába – mint egy ék alátét – rögzíti a kutya aláhúzott lábát. A kutya ezáltal eltorzul és nem képes az anatómiai adottságait megfelelően megmutatni.

Ebből a pozícióból a kutya nem képes arra, hogy elinduljon. Ehhez szüksége van a vezetője kiegyensúlyozó erejére, vagy egy alig látható ugrással hozza magát az ügetés kiindulási pozíciójába. Éppen a kutya megfelelő bemutatása érdekében von Stephanitz félreérthetetlenül kifejtette, hogy egy jó kutyavezetőnek a kutya kiváló tulajdonságait mesterkélt járulékos dolgok nélkül is érvényre kell tudni juttatnia.

A túlzott helyreigazítást a kutyák többszöri felhúzásával végleg el kell hagyni. Ezzel szemben az úgynevezett beállítás pórázon egy harmonikus kép hatását kelti, amelyből a kutya előnyei elégedetebben kerülnek bemutatásra. Ennek nem kell azt jelentenie, hogy a kutyát nem lehet megérinteni és mértékkel korrigálni.

Ideális esetben a kutya úgy áll, hogy az elülső végtagok párhuzamos állásánál, enyhén felfelé irányuló fejállásnál a martól a mancsok ujjpárnáig egy képzeletbeli függőleges egyenes húzható. A hátsó végtag nem kerül kihúzásra. A kutya magától természetes startpozícióban áll az ügetéshez, amelyben az egyik hátsó végtag enyhén hátrébb áll függőleges hátsó lábközép résszel.

A másik, a test alatt álló végtag megfeszül az első lépés előtt az állásértékelés után. Ebben az első lépésben a kutya a testét ebből a pozícióból enyhén előre, felfelé tolja, megnyitva a lehetőséget az elülső végtag számára, hogy kinyúlhasson és így megnyithassa az ügetési folyamatot.

Úgy hiszem pozitív befolyása van a kutyák kiállításán történő bemutatására a ma már sok helyen bevezetett ring-tréningnek.

A természetes bemutatás a kutyával rövid gyakorlási idő alatt megtanítható. Ezek után a megállapítások után bizonyosan felismerhető, hogy milyen értékes mindenekelőtt az állás gyakorlása, és a tulajdonos általi helyes motiváció. Egy elrontott állásvizsgálat egy fontos kiállításán éppen ennél fogva hátrányokhoz vezethet.

A futócsontok és a járás ellenőrzése hátulról és elölről is megfigyelve kiegészíti az állásvizsgálatot.

Ezek az intézkedések, valamint ezek ismétlése egy bizonyos futási folyamat után rész vizsgálatként nélkülözhetetlenek.

A fogazat és a herék ellenőrzése, valamint az egyedazonosság ellenőrzése az állásvizsgálat része, és ezek a ring-tréningórákon a fiatal kutyáknál könnyen gyakorolhatók.

A felső vonal és az oldalkép a legtöbb kutya esetében dicséretes. Természetesen a lényeges különbségek ennél a szemrevételezésnél felismerhetővé válnak. A marmagasság ellenőrzése ugyancsak része az állásvizsgálatnak.

Differenciált értékelések:

„A juhászkutya tenyésztés használati kutya tenyésztés, egyébként nincs juhászkutya tenyésztés” nyilatkozott von Stephanitz lovaskapitány. A fajtakiállításokon hozott értékeléssel az anatómiai tulajdonságok mellett a karaktert, a típust, a kifejezést és a nemességet kell értékelni. A testi kvalitások leírásának egy meghatározott terminológiához, vagyis az egyesületünkben szokásos szakkifejezés-készlethez kell igazodnia. A megfelelő kifejezéseknek eközben értelmeseknek, kimérteknek és kifejezőknek kell lenniük, és kerülnie kell a bírónak a lelkesedésből eredő túltengéses kifejezőmódot.

„A teljesség a részleteknél előbbre való” mondta Aristoteles már Krisztus előtt 350-ben. Ez, úgy gondolom különösen érvényes a mi fajtánkra is. A szakkifejezés-készletünk tisztán anatómiai vonatkozású fogalmai, úgy mint a végtagok, a szögellések és az arányok leírása általában minden kiállító és tenyésztő számára közismertek, és azok konkrét tárgyi vonatkozása alapján jól érthetőek is.

Sokkal nehezebben kifejezhetőek azonban a teljes leíráshoz, az értékelés bevezetéséhez szükséges fogalmak, mint:

- 1. Kifejezés**
- 2. Nemesség**
- 3. Típus**

Von Stephanitz ezeket a kifejezéseket sajnos részben csak körvonalasan kezelte. Azonban elengedhetetlen, hogy ehhez megnevezett szómagyarázatokat állítsunk.

Kifejezés:

A kifejezés aligha hozható kapcsolatba a kutya felépítésével. A „kifejezés” a fizionómia és az életmegnyilvánulás jellemzője. Ez a német juhászkutya fajtajegye és individuális természetének utánozhatatlan sajátossága. Von Stephanitz lovaskapitány ehhez azt mondja, hogy a „kifejezés” fogalom szavakkal nem tanítható meg és azokból nem tanulható meg. Bizonyára igaza van amikor folytatja, hogy magán a kutyán kell felfogni és felismerni a „német juhászkutya kisugárzását”. Világosan megállapítható, hogy a nemesség és a típus fogalmakkal ellentétben a kifejezés a kutya életmegnyilvánulása főként a fejre korlátozódik.

Ebben az összefüggésben itt is csak a kiegyensúlyozottság alapelve érvényesülhet. Egy jellegzetes fejnek ék alakot kell formálnia, az agykoponyából és az arcorri részből jól felismerhető ivarjellegzet adva. Mandulaformájú, enyhén ferde vágású szemeket és kifogástalan fültartást kell mutatnia. Mindig újból adódik a kérdés, hogy egy kutya kifejezése milyen mértékben függ a fej színjegyétől, vagy hogy egy, a fején egyenletesen pigmentált kutya a „kifejező” megjelölést megkaphatja-e. Stephanitz ehhez világosan kiemeli, hogy az egyszínűség a kutya összbenyomására zavarólag hat. A bundának tehát nyomatékosan szüksége van egy színmegszakításra, hogy az egyszínűséget megelőzzük. Ezt a követelményt elsődlegesen a fejre kell alkalmazni, mivel az egyszínű fejek az egyenletességük miatt a fej sajátosságát és az erejét csekélyebbnek látszatják, mint ahogy az a valóságban van.

A fej rajzolata nem jelentős. Azonban fontos hogy eltérő erősségű fejpigmentáció esetén a maszk sötét legyen, és hogy a homlok az arcorri hajlattól (Stop) kezdődően a homlokredőzeten át az egyébként világosabb arcresztől észrevehetően meg legyen szakítva. A különféle lehetséges színezetek a fejen még kedvezőtlen esetben sem hibák, azonban – mint ahogy kifejtettük – lényegesen kihatnak a kifejezésre. Jelentős azonban a szemek színe, amelynek nem kell feltétlenül feketének vagy mély barnának lennie, azonban minden esetben a fej jegyéhez kell illenie és semmi esetre sem szabad szúrósan eltérnie attól.

Összefoglalva tehát az előbb említettek tisztázzák, hogy a kutya kiemelkedő felépítés nélkül is kifejező lehet, miközben a kisugárzás a felépítés egy bizonyos harmóniája nélkül nehezen képzelhető el.

Nemesség:

Von Stephanitz már a maga idejében kifogásolta, hogy a „nemesség” fogalommal nagy zűrzavart keltettek. A „nemesség” ebben az országban egy a születése által és ezzel saját érdeme nélkül az elithez emelkedett embercsoportra vonatkozott.

Szómagyarázatokban erre még a „finomságot” és a „gyengédséget” is megadják. Az uralkodó felfogás szerint a legnagyobbvonalúbb értelmezés esetén adódik a „kifejezés” és a „típus” kombinációjának az eredménye, a „nemes megjelenés”.

A „nemesség” szó a német juhászkutya értékelésére véleményem szerint nem alkalmas. A leértékelés veszélye, különösképpen a csonterőre vonatkoztatva, az általános nyelvhasználatban szokásos szójelentés által egyszerűen túl nagy. Nem ritka, hogy a nemességet a túltényesztéssel is egyenlősítik és ez különösen a használati alkalmasság tekintetbe vételét csorbítja.

Típus:

Sajnos a fajta alapítója a fejtegetéseiben ehhez a témához számunkra nem nagyon segítőkészen nyilatkozik, mivel a „típus” szót több mint takarékosan használja.

A szónak, mint értékelési fogalomnak az értelmezéséhez a jobb megértés érdekében a különféle olvasatokat meg kell magyaráznia. Származtatásként a filozófiai jelentésből – típus, mint mintakép – vagy példaként valamivel modernebbül, „modell” – ként is tanúsításra kerül.

A pszichológiában erre egy meghatározott kifejezés formája áll. Már ebből a két megnevezésből egyértelmű hogy a „típus” szó különböző változatokban alkalmazható. Az általános nyelvhasználatban a kifejezés „az én típusom” (esetem) (kutyám, férjem, feleségem stb.) elterjedt. Ez egy teremtmény megnevezéséről az abszolút saját elképzelést a saját ízlést vagy a személyes vágy-kép kifejezését jelenti. Tehát felismerhetjük, hogy ehhez a definícióhoz egy személyes névmás, ugyanis az „enyém”-et, is hozzá kell venni.

A „típus” fogalomnak személyes értelmezésben az ízlés, vagy a küllembíró illetve a körungmester vágy-képe ábrázolásaként természetesen semmi esetre sem szabad utat találnia az értékelési jelentésben. A „típus” szónak – mint minőségi jegynek – a bírói jelentésben egy fajtakiállításon és kiválasztáson ezek szerint abszolút mentesnek kell lennie minden személyes ízléstől. Annak soha nem szabad egy az értékelő személyéhez kötött jóindulat kifejezőjének lennie. Ezzel megmarad az uralkodó gondolkodásmódban és a későbbiekben kézenfekvő, hogy a „típus” megnevezés azt biztosítja, hogy a kutya karakterisztikus keret kvalitásokat teljesít a fajtajegyekből úgy, ahogy az a fent említett filozofikus szóvaltozattal definiálva van.

Mérvadónak mindenekelőtt az alábbiaknak kell lenniük: a helyes magasság–hosszúság arány, felismerhető másodlagos ivarjegyek, csonterő és állag, tehát a teljes harmónia és ezzel a használati alkalmasság. Nem kell elhallgatni, hogy az értékelés mindennapi nyelvhasználatában a „típus” fogalom elgondolkodtatóan szorosan kötődik a kifejezéshez. Ennek tudatában a körungmesterek kerülnek a „típus” szót a tenyészkiválasztási leírásaikban.

Ha azonban a fajta alapítója a magyarázatában kifejti, hogy itt a legerősebben a **fajtajelleg, a típus, a karakter és a sajátosság** kerül kifejezésre, akkor egy további értelmezés megengedett és a kollégák által ez részben praktizálásra is kerül.

Mit jelentett a múltban és a jelenben is olyan gyakran használt fogalom „típustelítettség”?

Megtapasztaltuk és erről tudósítottak is, hogy bírói kollégák egy kutya ringben történő értékelése kezdetén tudatosan a kutyának háttal ültek le az asztalhoz. Először a származási lapját tanulmányozták, hogy a kutyát mint elődei termékét gondolatban el tudják képzelni. Amikor aztán a kutyát szemügyre vették és az elképzeléseiknek megfelelt; tehát az apa illetve a vonal vezetésének vagy az anya, illetve a család megjelenésének megfelelt vagy pedig a szülők benne történő sikeres összeolvadását fejezte ki, akkor volt éppen egy típusteli, teljes típusú kutya. A mai időkben nem használunk megfelelőbb fogalmat a családilag megerősített megjelenés tenyésztésre irányuló leírására, mint éppen a típustelit.

Minőségi jegyek:

A tenyésztői munkánkat a minőségi jegyekre való törekvés irányítja. Ezek a mindenkori fajtajegyek (standard) által kerülnek megadásra. A használat tenyésztésben az ideális elképzelések gyakran nagyon egyoldalúan a lehető legmagasabb gazdaságosság elérésére irányulnak. Az anatómiai felépítés ezeknél optimális teljesítmény-jellemzőkkel (hús- és tejhozam, magas alomszám stb.) kapcsolódik.

A német juhászkutya tenyésztése az egyesületben azonban kizárólag az állatok képességére irányul, miközben különösen a német juhászkutya sokoldalú felhasználhatósága, a használati ügyessége mint szociális faktor jelentős helyértéket kapott.

A tenyésztéssel közvetlenül összekapcsolódnak a karakter és az anatómiai tulajdonságok tartós értékelései a világ legjobb használati kutyájának megadott fajtajegyei szerint. Egyedül ezt a törekvést szolgálják a tenyészszemléink (körungok) a részletes leírásokkal, valamint a teljesítmény (terhelhetőségi) vizsgákkal (munkavizsgák) a tenyésztés számára szükséges párhuzamos rendezvények alkalmával.

Egy olyan fajtának, amely mindig visszatérő vizsgának, illetve a standard jegyek megőrzésének ellenőrzését szolgáló felügyeletnek a kiállításokon nem veti alá magát, idővel elkerülhetetlenül veszteségi tünetekkel kell majd számolnia, ami simán és egyszerűen a populáció érték csökkenéséhez vezet.

Anatómiai ismertető jegyek:

Az elülső testrészt és szögellései

Éppen a fajtakiállításokon az itt megkövetelt kitartó mozgási folyamat alkalmával kerül sor az elülső testrészt szögellésének átfogó jelentőségű meghatározására.

„Jó elülső szögellés”, ez a sztereotípiát leggyakrabban az egyetlen leírása az elülső testrészt konstrukciónak, kiállítási rendezésben a kissé szűkös közlések ellenére mindig újból alkalmazásra kerül. A tematika mindenekelőtt egy fogalmi magyarázatot követel. Mint ismeretes, a fajta alapítója az értékelési terminológiájában a ló tanulságát használta. Így a ló elülső részénél arról a részről van szó, amely a lovas „keze előtt van”. Idetartoznak tehát különböző

részek, mint a futócsontok (elülső végtagok) az elómell, a nyak, a fej és a mar.

Az elülső rész analizálásával különösképpen az elülső végtagok és azok funkcióinak vizsgálatával a kutyaszakértők a legkülönbözőbb felfogásokkal foglalkoztak.

Az elülső végtagok feladatairól szóló ismertetéseket a kutya járásával kellene bevezetni. A Stephanitz-i értékelési tanításban körülbelül 25 oldalon keresztül a német juhászkutya mozgása kerül szakszerűen elmagyarázásra. A kivitelezések az erőteljes, teret nyerő folyamatokban csúcsosodnak ki, amelyek laposan a talaj fölött folynak és előre haladásukban szabadok.

A kutyának eközben minden menet-módban „tartania” kell magát, vagyis meg kell tartania az egyenes hátát. A járásoknak harmonikusan kell lefolyniuk, és a „**gazdaságosságuk erejét**”, vagyis a nagy teljesítményt kevés ráfordítással kell biztosítaniuk.

Ez a tanulság a tenyésztési és teljesítményi történések éveken keresztül tartó véleményeiből, tapasztalatiból és megfigyeléseiből képződött.

A kutya mozgási folyamatát a hátsó lábak vezetik be. Az ettől az előremozgástól létrehozott kinetikai erők az elülső testrészeire továbbítódnak. Sőt, mondhatjuk, hogy odavetődnek. Az elülső végtagok felfogják a hátsó végtagokból induló energiát, alátámasztanak és a lapocka illetve az izomzat segítségével alakul ki az előrelépés.

Ez a mozgási eljárás egyértelműen szemlélteti, hogy az elülső végtagok – ellentétben gyakran más nézettel – a kutya előre mozgásakor közvetlenül nincsenek jelentősen igénybe véve. Azonban az emelési funkció miatt a megkövetelt kritériumoknak meg kell felelniük. A feladatuknak megfelelően, bár az elülső végtagok tartó oszlopok, azonban semmi esetre sem merevek.

Ezek egy úgy nevezett háromszorosan szögbe állított támasztóművet képeznek, amelynek mozgásmechanikailag szabadnak kell lennie. Ebben az összefüggésben nélkülözhetetlenek az elülső rész támasztóvonalai, amelyek képzeletbeli vonala álló kutyánál a vállizülettől merőlegesen a földre mutat a lábujjakat érintve és a könyökízület központjától az alkar közepén keresztül az elülső lábközép ízületén át a mancsok mögé vezet, egy körülbelül 20 fokos elülső lábközép szögnel.

Mielőtt tovább elmélyednénk a mozgásban és annak folyamatában, szeretném az elülső-, a középső és hátsó testrészt extrémításainak felépítését lehetőleg röviden és pregnánsan ismertetni.

A váll:

A lapocka a felkarral képezi a vállat. A lapocka ízületmentesen, izmok és szalagok sokaságával kapcsolódik a bordákhoz az első hátcsigolya tövisnyúlványaihoz. Az egyszerűség kedvéért vállizomzatról beszélünk, aminek a jelentősége a mozgékonyág szempontjából nagyon fontos. A jó szögben álló lapockacsonton a felkarnak fel kell feküdnie amely szögellése a csípőcsont helyzetével megegyezik. Már ebből felismerhető, hogy a mozgási folyamat az elülső és hátsó rész struktúrájának harmóniáját igényli.

Érdekesnek látszik, hogy a fajta alapítója által említett előretolt váll az említett formában a normavariációtól való eltérést jelentene. Ebben az esetben a vállak rossz szögállásáról van szó, amelyet a kedvezőtlen, speciálisan túlívelt borda alakzat indokol.

Meg kell említeni a mar helyzetét és hosszát is. A szemlélő számára mindenképp a lapocka felső széle ismerhető fel és nem – mint a ló esetében – a gerincoszlop tövisnyúlványai. A mellkas jó elülső része lekerekíti a harmonikus elülső részt. Ez a helyes bordaformázat és íveltség kifejezése. Vitathatatlan, hogy az elülső rész konstrukciójának befolyása van a kutya méret bemutatásában már magában a hiányzó, a csontvázhoz irányuló ízületi csatlakozás által is. Ezért követelte meg Stephanitz a mérést szemmel és mérőbottal is.

Általánosan ismert és széles körökben taglalt a német juhászkutya **méretbeli fejlődése**. A standard adatok: 55 – 60 cm szukákra és 60 – 65 cm kanokra, már nem felelnek meg a fajta fejlődésének. Ma a 64, 5 – 65 cm-es kanokat és 59, 5 – 60 cm-es szukákat általában közepes fölöttinek értékeljük. Ez azt jelenti, hogy a szabvány szerinti tényleges közepes alatti méretű kanok 61, 5 – 62 cm-ig, vagy velük összehasonlítható szukák 56, 5 – 57 cm-ig ritkák lettek, és ha elvéve mégis előfordulnak, akkor éppen a fajtakiállításokon tűnnek fel nem nagy népszerűségnek örvendő.

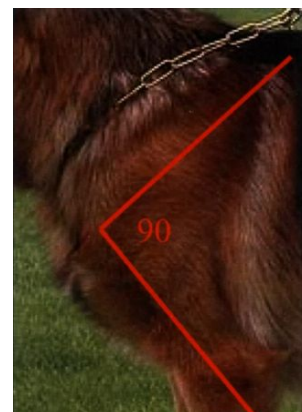
Ez a fejlődés semmilyen formában nem aggasztó, az ember kutyához viszonyított mérete tekintetében inkább logikus. Annak ellenére, hogy az egyesületi tagok túlnyomó többsége Németországban és szerte a világban a méret fejlődését természetesen a megfelelő arányokkal örvendetesnek találja és a nagy kutyákat favorizálja, igazoltnak kell tekinteni, hogy a nagyon nagy és különösen a nehéz kutyák fordulékenységükben korlátozottak és emiatt ne spóroljunk a szóval: csak feltételesen munkabíróknak „tekintendők”. Sajnos az SV grémiumai még nem jutottak egységes felfogásra, illetve nem hoztak világos határozatokat. Így tehát az a minta és gyakorlat, hogy jelenleg a fiatalabb osztályok kutyái a fajtakiállításokon felmérésre kerülnek azzal a céllal, hogy az aggasztóan nagy és kifejezetten túlméretes kutyákat visszasorolják vagy osztályzatukat csökkentik.

Lapocka:

A lapocka a tulajdonképpeni formájában sokkal inkább egy ék, mint egy lap. A pozícióját és a helyzetét lényegében a törzs, vagyis a bordaformázat határozza meg. Ez, mint más csontvázaknál is, fiatal kutyáknál porc, illetve nagyon puha fejlődmény, ami a kutya érési folyamata során csontosodik meg viszonylag későn, és a végleges formáját is csak később veszi fel, aminek a lényeges okát a kutyák 5-8 hónapos korra történő harmónia eltolódásában látjuk. A lapockacsont feladata ügetési mozgásban lényegében abból áll, hogy lehetővé teszi az alkar számára a lapocka megemelése által a lehető legmesszebbre történő előrenyúlást. A lapockacsont hossza ugyanilyen fontos. Egy hosszú, szalagok és izmok által a törzshöz szorosan illeszkedő lapockacsont a legfontosabb feltétele a kutya szilárd összfelépítésének. Ha a statika és a dinamika értelmében a kutya minden mozgó testrészét egyformának tekintjük, akkor azonban egy hosszú, jól fekvő lapockacsont jelentőségét ki kell emelni.

Felkar:

Miközben a lapockacsont helyzetének és hosszának helyes felismeréséhez nagy tapasztalatra és jó megfigyelésre van szükség, a szemlélő már néhány gyakorlat után felismeri a rövid és a valamivel hosszabb felkart. Mindkét kivétel lehet meredek vagy többé-kevésbé jól szögelt. A lapockacsont és a felkar között sokáig a már legendaszerű 90 fokos szög és ezzel az állítólagos optimális előrelépési távolság volt a követelmény.

Könyök:

Egy fontos követelmény a jó könyökök az elülső rész zártságához. Az elálló vagy kicsavart könyökök súlyos használati hibának számítanak. Ez a hiányosság a szalagok lazaságáról tanúskodik. Ráadásul ezáltal a futócsontok struktúrája is megváltozik. A kutyának pótlólagos erőfeszítéseket kell tennie, hogy ezt kiegyenlítse. Összességében csökken a kitartás és a lépéstávolság. Tehát abból kell kiindulni, hogy egy normális könyökzártság a jó vállkonstrukciót és a kifogástalan elülső végtag képzést meghatározóan a minőséget, és ezzel az elülső rész jó funkcióját és az általa teljesítendő felfogó és támasztó munkát biztosítja.

Hát:

A német juhászkutya hátának a fajtakiállításokon történő megítélésben szintén nagyon nagy jelentősége van. A gerincoszlop a különböző szakaszaival eközben a teljes „felépítmény” bázisaként – és a hát ugyanennek a részeként – kiemelkedő jelentőségű szereppel bír a mozgási folyamat számára. Az összhang is a hát helyes hosszától és helyzetétől függ. A megfeszített, meghúzott vagy a pontyhát a gerincoszlop hiányosságaira utal. Ezek feltételesen egészségi károsodások. Ezáltal a lépéshossz minden esetben korlátozódik és a kutyák mozgásukban előre buknak.

A háton sok anatómiai kihatás leolvasható. A fajta alapítója írásművének sok oldalán leírta a hátat, mint az elülső és a hátulsó testrész összekötő hídját.

Ez nem csak szakmai körökben kedvelt téma. Még laikus körökben is például a fajtakiállításokon tapasztalatlan nézők kritikusan szemlélik a kutyák felső vonalát mindenekelőtt akkor ha az hiénaszerűen lecsapódik és egy túlszögellt hátulsósó részhez csatlakozik. Ebből aztán leggyakrabban azonnal téves következtetéseket vonnak le a német juhászkutya HD hajlamára vonatkozóan. A mar és a keresztcsont a helyzetének és a funkciójának megfelelően egy saját értékelést kap. Figyelemre méltó, hogy a hátszakasz csigolyái egymással szemben mozgathatók, azonban az ágyékrészben egymással összekapcsolódnak, sőt a medencében egymással össze vannak nőve. Miközben ez a rész az elülső oszlopszakasszal ellentétben alulról nem kerül megtámasztásra.

A statika számára ismert a csigolya visszafordulás pontja. A hátcsigolya-oszlop hátrafelé dőlt kilenc vagy tíz tövisnyúlványát egy függőlegesen álló rövid tövisnyúlvány követi. Ezt váltó-, vagy diafragma csigolyának is nevezik. Kívülről tehát a felső vonalon ez az úgynevezett hát bemélyedés által van megjelölve, amelyet „törés a mar mögöttnek” neveznek, és amelyet még a bírálathoz is megjegyeznek. Ennek a hát bemélyedésnek a csontváz számára strukturális jelentősége van, de a mozgási folyamatra nincs korlátozó jelentősége.

A mar képzéssel való negatív összefüggés ugyancsak nem ismerhető fel. Az említett hát bemélyedésnek azonban nem kellene feltűnő barázdát képeznie, hogy a harmonikus vonalvezetést ne szakítsa meg. Ez rendszerint be van vonva izomzattal és alig látható. Az én véleményem szerint ezt az anatómiai töréspontot a leírásakor nem szabad szórszálhasogatón keresni és megjegyezni.

A hát hátrafelé elkeskenyedik ágyékrészre, ott ahol már nem illeszkednek bordák. Itt a csigolyák rövidebbek, egymással szilárdabban vannak összekötve és előre dőlnek. Nagyon fontos a hát izomzata, amely a nyakizmokon és a hátszalagon nem utolsó sorban a rombusz és a hevederizmokon a gerincoszlopot borítják és általa válnak hatékonnyá. Ehhez jön még a hátizom, amely ugyancsak a hátvonalért felelős. Már egyedül ebből a leírásból mindenekelőtt a csigolyák mozgékonyaságából egymással szemben a mell és hát szakaszban felismerhető, hogy természetellenes lenne, ha egy ilyen tartóoszlop és ezzel az azt körülvevő izomrészek merevek lennének. A hátnak egészen egyszerűen rendelkeznie kell egy természetes rugalmassággal annak érdekében, hogy a hátulsó rész mozgási folyamatát harmonikusan át tudja vinni előre.

Ennek megfelelően egy úgynevezett „acélszilárd” hátat el kell utasítani. Az a kutya teljesítőképességét erősen csorbítaná.

A tervszerű tenyésztés eredménye, hogy a laza vagy a hajlott hátat is genetikus hibák eredményeként már alig kell feljegyezni. A hát állapotát természetesen meg kell említeni a bírálatnál. Eközben a hát helyzetére és hosszára vonatkozó kijelentéseknek, valamint a kutya szárazságának kell prioritást kapniuk. A szárazság hiányát (túl zsíros, szivacsos izmok) a hát tartományában gyakran helytelenül ismerik fel és lazának nevezik.

Így meg kell állapítani, hogy a hát egy fontos összeköttetés az elülső és a hátulsó rész között, amelynek nagy jelentősége van a mozgási folyamatra. A gerincoszlopot a melkas, a hát, az ágyék és a medence szakaszokra osztjuk fel. A munkateljesítmény szempontjából fontos a hátcsigolyák egymással szembeni mozgékonyasága. A váltócsigolya pontja az ismert megtöréssel szükséges a csontváz stabilitásához. A hátnak közepes hosszúságúnak kell lennie. Ez a kitartást szolgálja, és mereven tartja a felső vonalat. A kutya enyhe megnyúlása csak a törzs, az elülső rész és a hátulsó rész harmóniája eredménye lehet. A mozgási folyamat alatt a hát „dolgozik”. A járásnak nem szabad a „combban megrekednie”, mivel egyébként eredménytelen lesz.

A far:

A far a fontos értékelési szempontokhoz tartozik a fajtakiállításokon. A kérdés az, hogy ennek a testtájnak milyen befolyása van a teljesítőképességre. A német juhászkutya a konstrukciója alapján ügető típus. Ellentétben a négyzetes felépítésű galoppozó, kevésbé szögellt hátulsó részével és majdnem függőleges (csapott), rövid farával, az ügető fajtáknál a farnak valamivel hosszabbnak és enyhén lejtősnek kell lennie. Ez a mechanikus előfeltétele a kívánt optimális mozgási folyamatnak az ügető fajtáknál.

A kutya ügetésén könnyen felismerhető, hogy a far több különálló funkció összjátékát átfogóan egyesíti. Egy jó far, így mondja Stephanitz, elsősorban megközelítőleg egyenesen fut és azután süllyed jól illesztett hosszal, tehát enyhén lejtősen úgy, hogy az ülőcsont kidudorodás valamivel mélyebben ül mint a csípő. A fajtajegyekben a far röviden kerül kifejtésre, hogy annak hosszúnak és enyhén lejtősnek kell lennie. Éppen az ügetés során válik világossá, hogy a járás bevezetése a hátulsó részből ered és az a hát hídján keresztül kerül az elülső részre átvitelre.

Hátulsó testrész:

Az elülső testrésszel ellentétben a hátulsó testrész a faron (keresztcsont, medence) keresztül van csontosan összekötve a gerincoszloppal. Az alsó és felső combnak megközelítőleg azonos hosszúnak kell lennie és a standard ideális elképzelése szerint egy körülbelül 120 °-os szöget kell képeznie. Ez utóbbi a kutyák többségénél megközelítőleg így is van. A standard szerint az ugróizületeknek erősen fejlettnek kell lenniük. Visszahúzott hátulsó végtagnál állásban a hátulsó lábközépnak az ugróizület alatt függőlegesen kell állnia. Legalább olyan fontos, mint a hátulsó rész korrekt szögellése a kifejezett, feszes izomzat a hátulsó rész jó munkájához. Az elülső rész konstrukciójával összehasonlítva a hátulsó rész viszonylag egyszerűbb felépítésű és az érdeklődő szemlélő által rövid tanulmányozási idő után megítélhető. Ugyanúgy az elülső résszel összehasonlítva természetesen az összfelépítéstől nincs elválasztva tenyésztés szempontjából inkább enyhén módosítandó.

Annyi bizonyos, hogy a kutya lépéstávolsága ügetésben az elülső rész szögellése által kerül meghatározásra. Egy a hátulsó rész szögellése által befolyásolt korlátozott összlépéstávolság ritka.

Járáspróba:

A járáspróba – lépésben és ügetésben (pórázzal és anélkül) – hasonlóképpen egy paraméter az adott kutya összértékeléséhez egy osztályon belül. Itt mindenekelőtt a kondíció a mértékadó, és ezzel a állóképesség lendületben és lépésben (lépéstávolság) harmónikus, feszes hátvonallal.

A járáspróbánál, a kutyáink különbözőek lehetnek természetük (vézenük) szerint is.

Előfordulhat, hogy az anatómiailag jól felépített kutyák a sok körön keresztül tartó váltakozó menetet a lépéstől a lassú ügetésen át a gyors ügetésig, valamilyen negatív körülmények miatt nem bírják és helyezéseket veszítenek annak ellenére, hogy pl. a múlt vasárnap még milyen jók voltak. Az élőlény nem gép.

A kutya használati alkalmasságával szemben támasztott követelmények egyike az alapgyorsaság. Ez a kiállítás lényegére átültetve azt jelenti, hogy a kutyának temperamentumot és életörömet kell magával hoznia, hogy a számára az anatómiája által lehetséges mozgási folyamatot a gyakorlatba át tudja ültetni. Ez természetesen semmi esetre sem jelenti azt, hogy a járáspróba egy versenyfutásá fajulhat és végül a leggyorsabb (kutya vezető!) nyer. Az úgynevezett repülő ügetés juhászkutya ellenes. Az állatok ebben a járásmódban kitartást veszítenek, ellaposodnak és koncentrálatlaná válnak. Az idősebb kutya vezetőik és a hölgyek az ilyen versenyküzdelmekben hátrányban vannak. A futópróba során csupán a hatékonyságot (térőlelést) és a lépéskövetés összszilárdságából és korrektségéből levezethető „takarékos” mozgásfolyamatokat kell vizsgálni. Eközben a sebességnek semmi esetre sem szabad mértékadónak lennie.

Érthető, hogy az osztályok váltakozó telítettsége által kiállításról kiállításra egy kutya azonos helyezése ki van zárva. Ez egészen egyszerűen az osztály minőségéhez és mennyiségéhez igazodik. Ez nem mindig egyszerű a rendszerből eredően, de megváltoztathatatlan. Ez azonban nem érinti a minősítéseket.. Az azonban kétségtelenül biztos, hogy azonos anatómiai előírások mellett az erősebb kondíciójú kutyát kell jobbra értékelni.

Az is fontos és meghatározó, hogy a munkaosztályra megadott járáspróba póráz nélkül is bemutatásra kerül.

A kiállítónak nem szabad csodálkoznia, ha egy felkészítetlen kutya helyezésvesztéssel kerül büntetésre. Ezzel a felkészületlenséggel a nyilvánosság előtt a kutya tekintélyének is ártunk.

Éppen a kutyáink magas színvonala az oka ami a tenyésztésünket megkönnyíti, de a ringben az állandó (jó) helyezés nem mindig lehetséges. A konkurencia mindig különböző és ez befolyásolja a helyezéseket.

A kiállítás egy kemény fizikai és idegi igénybevétel, amelyet a kutyának kell teljesíteni, és a kutya vezetőik és kiállítók közös sportteljesítménye. Ez mindenekelőtt azokra a kutya vezetőkre vonatkozik, akiknek az állathoz való viszonyulási képessége, a hozzá való érzéki kontaktusa az optimális kondícióval bezárólag rendszerint meghatározó a helyezést illetően.

A siker itt is, mint az élet egyéb területein, az ügyeseknek adatik meg, miközben tartósan csak azok a kutyák állhatják meg a helyüket, amelyekkel dolgoznak és amelyek optimális közösségben élnek a partnerrel, az emberrel.

Mennyi kifejezőképességet és temperamentumot kell egy kutyának mutatnia, hogy ezzel a már majdnem klasszikus teljesítménnyel megbirkózzon. Tehát nyilvánvaló, hogy már egyedül a kiállítás során annyit követelnek, hogy a feladatokat csak a fizikailag és lelkileg egészséges kutya tudja sikeresen teljesíteni. Azonban milyen gyakran kerül a kutyánk időszakos elutasításra, jóllehet ő egyáltalán nem ezt kívánja. Neki egyszerűen dolgoznia kell, mivel ő egy állat és a lehetséges gyengélkedését a gazdájával verbálisan nem tudja közölni, aki gyakran olyan gyakorlatlan, hogy a negatív jelzéseket egyszerűen nem ismeri fel.

Ha az érdeklődő szemlélődők a fajtakiállításokon a kutyák üggetési viselkedését oldalról alaposan megfigyelik, akkor látják, hogy a bíró számára fontos a lépések korrektségét már állási értékelésben is előlről és hátulról véleményezni. Nagyon fontos, és a mi fajtánk teljesítmény-igénybevétele szempontjából nagy jelentőségű ez az ellenőrzés tartós menet terhelést követően. Itt fontos helyezési indoklásokat mérünk fel. Előlről nézve a kutyának állásban egyenes, függőleges külső vonalvezetést kell mutatnia. Az elülső végtagoknak külső és belső vonalban párhuzamosan kell állniuk, tehát oszlophoz hasonló felépítést kell mutatniuk. Egy, a fából faragott figurával megegyező makulátlanul egyenes mellsőrész nem létezik. A könyökizület felépítése az elülső végtagok enyhe elvékonyodását okozza, felülről lefelé. Az ettől való minden eltérés, mint megvastagodott könyök, X alakú állás, talajon szűk vagy tág állás, felpuffadások, puha elülső lábközép és puha mancsok a kifejeződési fokuk szerint középestől a súlyosig használati hibának számítanak. Mint ilyeneket, ezeket a helyezésekben szükség esetén a tenyésztési értékelésben (körung) is büntetni kell.

A kutyának hátulról nézve is egyenes, majdnem függőlegesen futó külső vonalakat kell felmutatnia. A hátulsó végtagok párhuzamos állása állásban és mozgásban az effektív üggetési viselkedés számára nagy jelentőségű. A talajon szűk járás nem olyan jelentős használati hiba, ha eközben az ugróizületek feszesek. Ezzel szemben a talajon tág járás – kiemelten és még sokkal inkább a laza ugróizületek – durva használati hibának számítanak.

A tenyésztők – mint ahogy a bírói kollégium is – az első rész korrektségére vonatkozó korlátozásokat még a jelentős kiállításokon is tolerálják. Ezen túlmenően a mi fajtánkban elterjedt egy olyan hátulsórész szögellés, amely állóképként vagy fényképként sokakat elbűvöl. Ez a hátulsó szögellés a hangsúlyozottan hosszú lábközép résszel messze visszaállón túlszögellt és ezzel laza, vagyis hátulról, sőt oldalról nézve instabil ugróizületekkel még magához a maximális lépéstávolsághoz is szükségtelen és a használat értelmében a gátlótól a súlyosig terjedően hibás.

Amennyiben ennek a szemléletnek tartalma az, hogy az üggetés lényeges összefüggéseit ismertesse, legkésőbb most jött el az ideje, hogy emlékeztessünk a fajtánkkal szemben támasztott átfogó mozgási követelményekre. A történelemből származó feladat kitűzése velünk egy csodálatos üggetési képességekkel ellátott kutyát tenyésztetett. Azonban a célkitűzést akkor kell túlhaladottnak tekinteni, ha az extrém üggetői felépítés a kutyát az alkalmazási lehetőségeiben korlátozza. A szolgálati használatához, mint ahogy a sporthoz is, kutyáinknak galoppozniuk, ugraniuk, egyensúlyozniuk stb. is kell. A felépítési struktúrának lehetővé kell tennie a gyorsaságot és a fordulékonyaságot.

Ne legyünk elbizakodottak és fogadjuk el a kritikát is, és közben orientálódjunk arra, ami a fajta számára a használat értelmében fontos.

Ebben a cikkben túl kevés a hely ahhoz, hogy a fajtakiállítások minden kritériumának ismertetését szemügyre vegyük. Például a fogak és állkapcsok állását, a szőrzetet, a betegségeket és a lövésközömbösségi próbát figyelmen kívül kell hagynunk most.

Az SV rendezvényein a bíró betekinthez a katalógusba, hogy információkat szerezzen a kutyák származásáról. A családi hovatarozás, a letett teljesítményvizsgák, a könyök dysplasia és a csípőízületi dysplasia státusz befolyásolják az értékelést. Ez éppenséggel azt is jelentheti, hogy a versenyben nem a legjobban bemutatott, vagy a legerősebb kondíciójú kutya kerül az élre. Fontos, hogy a bíró a helyezést érthetően megindokolja.

Befejezésként:

A német juhászkutya a fajtakiállításon nem szépség értékelést, hanem tenyésztéshez szükséges értékelést kap.

A célkitűzésben lévő eltérő súlypontok által a fajtának de facto két populációjával rendelkezünk. Itt a tagok érdekei a „munka-terület/küllem-terület” tevékenységi körben súlypontokat képeznek. Mindegyik terület a saját kiváló tulajdonságait veszi alapul, amelyek a kölcsönös elfogadást indokolják.

Az egyik populációban érthetően a formának megfelelő felépítésre és a nagy mozgási hajlamra törekszenek. Elfogadják a teljesítmény eredmények minimális mértékét is.

A másik populáció a súlypontot a magas teljesítményre/vizsgaeredményekre helyezi, törekszenek a formának megfelelő megjelenésre is, de tolerálják az anatómiai hiányosságok minimális mértékét is a megjelenésben.

Használjuk a fajtakiállításokat közösen arra, hogy a verseny sportszerűen bonyolódjon le, cseréljünk tapasztalatokat a négylábúinkról és támogassuk a populációkkal meglévő kölcsönös kapcsolatokat a sportunkban, hogy végső soron a német juhászkutyát - használati kutyát javítsuk.

Fordította: Kósa Ágnes (mizka71)
Lektorálta: Széplaki Dóra
Kisbán Kázmér

Heinz Scheerer
Geisig, 2006. október